І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 80. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 25-го КВІТНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, APRIL 25, 1975 No. 80. VOL. LXXXII.

Д-р Михайло Козак очолив Комітет 200-річчя ЗСА в Міннесоті

Міннеаполіс, Мінн. — В неділю, 13-го квітня, місцевий Відділ УККА скликав збори представників української громади для оформлення Комітету для вшанування 200-річчя ЗСА.

У висліді цієї наради створено Громадський Комітет та вибрано Екзекутиву в такому складі: д-р Михайло Козак — голова; д-р Анатоль Лисий — заступник; пані Лося Луцик і Христина Тащук — секретарі; мгр. Люба Менджега, Володимир Сеник та Микола Кушнір — члени.

Екзекутивний комітет зразу приступив до плянування праці для забезпечення якнайширшої участи місцевої української громади в цих великих святкуваннях Америки. Першим рішенням було запросити на почесних членів комітету священиків-настоятелів усіх українських церков в Твін Сіті.

Цієї неділі українці Чікаґо відзначатимуть 80-ліття заснування „Сокола Батька"

Чікаґо. — Громадський Діловий Комітет, який діє під протекторатом УККА, інформує, що цієї неділі, 27-го квітня, українці Чікаґо і околиці фестивалем пісні, танку і руханкових вправ відзначатимуть 80-ліття з дня заснування Сокільської Організації „Сокола Батька" та 60-ліття пропам'ятного Шевченківського Здвигу у Львові в 1914 році. В програмі свята візьмуть участь: Катедральний Юний Ансамбль „Верховина" при катедрі св. о. Миколая (хор „Спудеї"); парафіяльний мішаний хор УКЦеркви св. Йосифа під диригентурою Ю. Позняка і жіночий хор (керівник Я. Степаяк; український танцювальний ансамбль „Дніпро" з Мілвокі (хореограф М. Праско); Танцювальний ансамбль Театральної Студії при парафії свв. Володимира і Ольги (керівник Любо Цепинський); Ансамбль бандуристів ОДУМ-у (керівник Анатолій Луппо). Початок імпрези год. 4-та по полудні; приміщення: авдиторія Чікаґо Стаймец Гайскул, 3030 Н. Мобіл вулиця. Метою святкування, говориться в повідомленні Комітету, є також запротестувати проти морального і фізичного винищування колись білою, а тепер червоною Москвою українського та інших поневолених народів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" В РОЧЕСТЕРІ

Рочестер, Н. Й. — Український Оперний Ансамбль, після повного успіху в Ню Йорку, Чикаго і других місцевостях, поставить комічну оперу на 3 дії „Запорожець за Дунаєм" С. Гулака Артимовського в Рочестері, Н. Й. В опері беруть участь оперові співаки і драматичні актори: Л. Рейнарович (Карась), Г. Андреадіс (Одарка), Т. Лихолай (Оксана), І. Гош (Андрій), В. Карпинич (султан), В. Карпинич (Імам), М. Яблонський (Селіх Аґа); оркестра Рочестерської Округи; музичний керівник Я. Ліщинський; концертмайстер Л. Ліщинська; режисер Т. Федорович; хор „Сурма" і танцювальна група „Черемош" з Рочестеру. Опера буде поставлена в неділю, 27-го квітня ц. р. о год. 5-й по полудні в залі Култер Юніон, 560 Юніверсіті евеню (додатковий вхід з Ґудман вулиці). Оперу, яка відбудеться старанням Відділу УККА, спонзорує Рада Культури стейту Ню Йорк в Олбені.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Л-М КЛЮБУ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Управа місцевого Українського Літературно - Мистецького Клюбу повідомляє, що загальні збори Клюбу відбудуться в суботу, 26-го квітня ц. р. в приміщенні СУА при 4936 Н. 13-та вулиця. Початок зборів год. 3-тя по полудні.

ОСЕРЕДОК СУМА В АСТОРІЇ ВІДБУДЕ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Асторія, Н.Й. — Управа Осередку Спілки Української Молоді ім. Михайла Сороки відбуде в неділю, 27-го квітня ц.р о год. 4:30 по полудні у власному приміщенні (34-14 31-ша евеню) свої річні загальні збори. В програмі зборів, крім звичайного порядку нарад, передбачено виступ представника Головної Управи СУМА. Теперішню президію Управи очолюють: Осип Галатин — голова, Володимир Явдошин — булавний, Петро Бурик — голова Батьківського Комітету і Леся Галатин — писар.

В МЕЙПЛВУДІ ПРИГОТОВЛЮЮТЬСЯ ДО ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ

Мейплвуд, Н.Дж. — Парафіяльний Уряд української православної церкви св. Вознесіння інформує, що в неділю, 15-го червня ц.р. відбудеться посвячення новозбудованого храму. Чину посвячення доверщить Митрополит УПЦ Владика Мстислав в сослуженні пароха о. І. Наконечного та Отців парохів сусідніх громад. Початок відправ год. 9-та рано. По полудні, о год. 1-й відбудеться прийняття-бенкет з участю духовенства, представників організацій і мирян.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА С. ЛАДИ І Х. ХИТРОЇ-КІНАЛЬ

Балтимор, Мд. — Управа Молодечої Секції Відділу Союзу Українок Америки інформує, що виставка картин двох молодих мисткинь — Софії Лади з Філядельфії і Христини Хитрої - Кіналь з Вашінґтону відбудеться тут в суботу, 26-го квітня ц. р. від год. 7.30 до 10-ї вечора і в неділю, 27-го від 11-2 в приміщенні „Самопомочі" — 239 Савд Бродвей. Офіційне відкриття виставки відбудеться в суботу о год. 7.30 вечора.

ВИСТАВКА МАЛЯРСТВА І СКУЛЬПТУРИ В МЕНОР ДЖУНІОР КОЛЕДЖІ

Дженкінтавн, Па. — Дирекція Менор Джуніор коледжу інформує, що в суботу, 26-го квітня ц.р. (початок год. 5-та по полудні), відбудеться тут в будинку бібліотеки коледжу при Форест евеню і Факс Чейс ровд відкриття мистецької виставки малярства і скульптури українських мистців: Петра Андрусева, Любослава Гуцалюка, Катерини Кричевської-Росандич, Василя Кричевського, Яра Плавюка і Юрія Федорука. Виставка триватиме до 11-го травня.

ВТІКАЮТЬ ІЗ СХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ

Гамбурґ. — Аґенція АСД повідомила, що впродовж перших трьох місяців ц. р. із Східньої Німеччини втекли до Західньої Німеччини 1,269 осіб, переважно людей середнього віку й середньої кляси.

ДЛЯ ЗСА ВІЙНА В ІНДОКИТАЇ ЗАКІНЧЕНА — ЗАЯВЛЯЄ ПРЕЗИДЕНТ ФОРД

Ню Орлінс. — Президент Форд, закликаючи країну виготовляти пляни на майбутнє, заявив у середу, 23-го квітня, що для ЗСА війна в Індокитаї закінчена. Промовляючи в Тулейн університеті, Президент сказав: „Ми засмучені подіями в Індокитаї. Але хоча ці події трагічні, то вони ще не заповідають кінця світу, ані кінця провідної позиції Америки в світі". Він заявив, що ЗСА можуть і повинні „допомагати іншим країнам допомогти собі", але зазначив, що остаточна відповідальність за долю тих країн лежить в руках провідників і народів тих держав. Президент дальше сказав, що американському народові тепер потрібно „примирення, а не обвинувачення один одного". Заявляючи, що це примирення не наступить, якщо народ далі буде головну увагу звертати на війну, „яка для ЗСА вже закінчилася", президент Форд сказав, що настав час глядіти вперед, плянувати на майбутнє, старатися об'єднати країну, загоїти її рани та привернути їй силу і самовпевненість. Закликав наголошувати позитивні аспекти американського життя, застановитися над можливими змінами і новими здобутками та над допомогою для інших. Америка, залишаючись провідною країною світу, повинна бути „добрим сусідом для всіх народів, а ворогом для нікого" — сказав Президент.

Коментатори вказують, що ця промова Президента різнилася від багатьох інших його промов, які заторкували питання Індокитаю, як також різнилася від попередніх промов державного секретаря Генрі Кіссінджера. В минулому Президент і Кіссінджер часто обвинувачували Конгрес за невдачі в Камбоджі та Південному В'єтнамі, твердячи, що комуністичні перемоги до великої міри спричинені тим, що законодавці не хочуть схвалити військової допомоги для тих двох азійських країн. У промові в Ню Орлінсі, яка була виготовлена з допомогою Кіссінджера, президент Форд не таврував Конгрес, а подібно як у промові в Конкорді, Массачусетс, 19-го квітня, закликав країну до „примирення".

Збройні сили усунули від влади президента Гондурасу

Тегусіґальпа, Гондурас. — У вівторок, 22 квітня, збройні сили Гондурасу усунули з посту президента генерала Освальда Льопеса Арельяна, а на його місце призначено полковника Хуана Альберта Мельґара, дотеперішнього головного командувача військовими силами цієї центральноамериканської країни. Державний переворот відбувся без пролиття крови, а в офіційних повідомленнях Головної Ради збройних сил навіть не подано точної причини усунення ген. Льопеса Арельяна. Коментатори вказують, що тільки два тижні тому колишньому президентові Гондурасу закинено, що він одержав 1.25 мільйонів долярів хабару від американської корпорації „Юнайтед Брендс". Дев'ять годин перед державним переворотом Гол. Рада збройних сил Гондурасу натаврувала генерала Арельяна за те, що не хотів співпрацювати з комісією, яка мала на меті розглянути закиди щодо цього хабару. Поголоски про можливий переворот поширювалися вже від 8-го квітня, коли речники корпорації „Юнайтед Брендс" призналися, що заплатили „високому урядовцеві" 1.25 мільйона долярів взаміну за обниження експортного мита на бавани.

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК В'ЄТНАМЦІВ

Бонн. — За інформацією часопису „Вельт ам Зоннтаґ", понад 100 молодих студентів із Південного В'єтнаму, які студіюють у Бонні в Зах. Німеччині у вищих школах, відбули на площі Кайзерпляц одноденний голодовий страйк у неділю 13-го квітня, на знак протесту „проти комуністичної агресії з Північного В'єтнаму та початку кривавої лазні для південнов'єтнамського народу". Страйк був зорганізований Союзом вільних південнов'єтнамських студентів.

Ціни на продукти широкого вжитку виявили малий зріст

Вашінґтон. — Департамент праці повідомив, що протягом березня ціни на продукти широкого вжитку зросли тільки на три десятих одного відсотка, що становить найменший зріст за останніх 20 місяців, тобто, від часу, коли уряд попереднього президента Ричарда Ніксона „заморозив" всі ціни в половині 1973-го року. Зріст в цінах під час березня був вдвоє менший ніж в лютому і січні цього року і набагато менший ніж протягом місяців 1974-го року, коли ціни на продукти широкого вжитку зростали інфляційним темпом. Малий зріст в цінах продуктів загального вжитку в березні був спричинений головним чином тим, що ціни на харчові продукти впали перший раз від минулого липня.

Виставка Яреми Козака в Ню Йорку

Ню Йорк. — В неділю, 27 квітня, тут у виставовім приміщенні Об'єднання Мистців відбудеться відкриття виставки малярських праць Яреми Козака. На терені Ню Йорку це буде його перша самостійна виставка, бо дотепер тут він був відомий тільки із загальних виставок Об'єднання, або з виставки вкупі з його батьком Едвардом Козаком і братом Юрієм. На виставці Ярема покаже понад тридцять своїх праць, переважно олійних. Це композиції, на власний спосіб стилізована різнородна тематика, яка сягає іноді аж до абстракту. Все таки, коли порівняти теперішні найновіші праці з працями попередніх виставок, то завважується виразний зворот мистця до малярства більш предметного.

Ярема Козак

Ярема Козак, як і його дружина Христя, відомі в Детройті теж з того, що беруть живу участь у різних секторах тамошнього громадського життя. Виставку відкриє мистець Л. Гуцалюк і вона триватиме до неділі 4-го квітня включно.

ПІВДЕННОВ'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД ЗРЕЗИҐНУВАВ

Сайґон. — Назначений перед двома тижнями ще президентом Нґуєном Ван Тію уряд Південного В'єтнаму подався до димісії, не маючи змоги започаткувати переговори з південнов'єтнамськими комуністами та Північним В'єтнамом. Інформують, що небавом зрезиґнує також новий президент Південного В'єтнаму Травн Ван Гунґ, з яким комуністи відмовилися вести переговори, вважаючи його за маріонетку в руках Тію. Між південнов'єтнамськими політичними лідерами ведуться розмови на тему сформування нового уряду, враховуючи вимоги комуністів, щоб в цей спосіб уможливити переговори і замирення.

Згідно з найновішими повідомленнями, найправдоподібнішим кандидатом, сприємливим також для комуністів, буде ген. Дунґ Ван Мінґ, відомий із своєї опозиції до президента Тію. Береться до уваги також кандидатура члена Найвищого Суду Тран Мінґ Тіста, який колись співпрацював з попереднім прем'єром Нґуєном Каю Кієм. Ген. Дунґ Ван Мінґ очолював в 1963 році змову проти президента Нґо Дінґа Дієма, якого тоді повалено.

Комуністи не з'ясували досі, хто з південно-в'єтнамських політиків був би для них найбільш сприємливим, обмежуючися до загальної декларації, що вони не переговорюватимуть з людьми з „кліки Тію" і не братимуть участи з ними у коаліційному уряді. Формально комуністи далі обстоюють засади Паризької угоди з 1973 року, заявляючи, що як тільки з Південного В'єтнаму вибудуть американські дорадники і коли буде утворений південнов'єтнамський уряд із сприємливих осіб, які не коляборували з президентом Нґуєном Ван Тію, питання замирення у Південному В'єтнамі буде „справою годин".

Загально вважають, що комуністи вичікують на дальший розвиток подій у Сайґоні і не хочуть наступати на місто. Цим пояснюється відносне затишшя на фронтах, не рахуючи незначних сутичок. Комуністичне командування має зосереджені довкруги Сайґону збройні сили таких розмірів, що вони могли б кожночасно захопити Сайґон. Ситуація, однак, розвивається і так по лінії комуністичних плянів і сподівань, чи навіть вимог. ЗСА переводять евакуацію свого персоналу з Південного В'єтнаму і основна кількість американців вже покинула Сайґон. Разом з американцями виїздять також ці південні в'єтнамці, які активно співпрацювали з американцями та які тепер вважають, що їхнє життя може бути загрожене з хвилиною, коли контролю в країні переберуть комуністи.

Американські офіційні чинники інформують, що американський уряд одержав через посередників комуністичні запевнювання, що ні з боку В'єтконґу, ні Північного В'єтнаму не буде зроблено ніякого такого потягнення, яке заторкувало б у прямій формі престиж ЗСА при передумові, що ЗСА погодяться на встановлення у Південному В'єтнамі комуністичної контролі. У випадку, коли ЗСА погодяться на комуністичні вимоги, Північний В'єтнам зі свого боку зробить все потрібне, щоб ЗСА, залишаючи В'єтнам, „не втратили обличчя". Згідно з американськими офіційними даними, американські вимоги обмежуються виключно до того, щоб комуністи уможливили у переходовому часі на евакуацію з В'єтнаму американців і тих південних в'єтнамців, які хотіли б виїхати. Добре поінформовані кола висловлюють здогад, що власне на базі такого „узгіднення" між Вашингтоном та Ганоєм тепер якраз відбувається приспішена евакуація американців і південних в'єтнамців з Сайґону.

СССР запропонував ґарантії для Ізраїля

Москва. — При нагоді перебування тут сирійського міністра закордонних справ Абделя Галіма Хаддама, совєтський міністер закордонних справ А. Ґромико склав формальну заяву, в якій висловив готовість СССР ґарантувати кордони Ізраїля. Згідно із заявою Ґромика, „Ізраїль може одержати, якщо цього бажає, найстисліші ґаранції з участю — на основі відповідного договору — Совєтського Союзу. Ці ґарантії забезпечуватимуть мирні умови для існування і розвитку всіх держав Середнього Сходу". Передумовою таких ґарантій для Ізраїля має бути готовість Ізраїля звільнити всі арабські землі, захоплені у війні 1967 року.

Як відомо, недавно двох представників совєтського уряду потаємно відвідали Ізраїль, де мали розмови з ізраїльськими лідерами. Загально припускають, що заява А. Ґромика має безпосереднє відношення до цих розмов, а одночасно засвідчує готовість СССР, з уваги на невдачу Кіссінджера на Близькому Сході, активно втрутитися у конфлікт на цьому обширі та привести до тривалого замирення між арабами й Ізраїлем. Очевидно, таке совєтське досягнення дуже зміцнило б престиж Москви на Близькому Сході. Активна совєтська дипломатична кампанія на Близькому Сході, відвідини міністрів закордонних справ Єгипту та Сирії в Москві, зміна в настанові Єгипту до ЗСА і американських плянів — все це засвідчує, що такі здогади мають свою основу.

Соціялісти надіються на перемогу у виборах в Португалії

Лісбона. — В середу, 23 квітня, в Португалії закінчилася передвиборча кампанія, а в п'ятницю 25 квітня португальці вибиратимуть вперше від 50 років свій парлямент. Враховуючи ситуацію в Португалії і ролю військової хунти, в якій переважають крайно ліві елементи, вибори в країні не принесуть реставрації справжньої демократичної системи. В Португалії продовжуватиметься диктатура військової хунти, яка приневолила португальські партії підписати угоду, на основі якої партії погодилися, що без уваги на вислід виборів до парляменту, система, встановлена хунтою, не буде порушена. Треба відзначити, що хунта втішається повною підтримкою Португальської Комуністичної Партії.

Перед закінченням виборчої кампанії соціялістичні лідери висловили переконання, що у виборах соціялісти здобудуть перевагу над комуністами 2:1 і разом з центровими групами матимуть контролю в парляменті. Комуністи закінчили свою передвиборчу кампанію великим, понад 100-тисячним здвигом у Лісбоні, маніфестуючи там свою зорганізованість та силу.

СОВЄТСЬКИЙ ПСИХІЯТР ПРО ЗНУЩАННЯ НАД ПЛЮЩЕМ

Лондон. — Не менше 100 цілком здорових дисидентів находиться під теперішню пору у совєтських в'язничних психіятричних лікарнях, а не менше 300 у звичайних закладах для умовохворих, — заявила д-р Марина Войханська, яка ще донедавна виконувала лікарські функції у Ленінградському закладі для умовохворих ч. 3, та яка недавно дістала дозвіл на виїзд з СССР і перебуває у Лондоні. Згідно з її інформаціями, в СССР є 12 тюремних психіятричних лікарень, над якими ніхто крім КҐБ немає ніякої контролі і де КҐБ може робити з ув'язненими, що тільки забажає.

Д-р М. Войханська зокрема знайома зі справою Леоніда Плюща і вона поінформувала, — як подає „Вашингтон Пост" з 21 квітня, — що справа Л. Плюща належить до „найгірших". Він находиться у Дніпропетровській тюремній психіятричній лікарні, де йому дають надмірні дози отруйних ліків. Коли дружина Л. Плюща бачила його в лютому цього року, він був дуже замкнений в собі, що по всій правдоподібності мусить бути у висліді діяння цих ліків. В часі побачення Леонід Плющ майже не говорив, сказала д-р Войханська.

У спеціяльній тюремній психіятричній в'язниці в Ленінграді на вулиці Арсенальній (тепер при подаванні назви цієї лікарні не вживається слова „тюремний") на 750 пацієнтів є 7 до 10 цілком здорових дисидентів. У лікарні, де працювала д-р Войханська, було трьох дисидентів, які не повинні були находитися у закладі для умовохворих. За свідченням д-р Войханської, в усіх п'яти ленінградських закладах для умовохворих є приміщені здорові дисиденти.

З уваги на те, що останнім часом поширилися вістки про використовування совєтською поліцією психіятричних лікарень у боротьбі з дисидентами, включно з інформаціями про те, як їх психічно руйнують у таких лікарнях за наказом КҐБ совєтські лікарі, КҐБ заборонило лікарям із звичайних психіятричних лікарень знайомитися із звідомленнями про пацієнтів, яких переводять з тюремних лікарень до звичайних психіятричних закладів в місті. У своїй інформації про методи совєтського КҐБ д-р Войханська розповіла про справу дисидента Віктора Файнберґа, якого запроторено до закладу для умовохворих після того, коли він взяв участь в демонстрації на Красній площі проти совєтської інвазії у Чехо-Словаччині. Він, між іншим, находився також у психіятричному закладі д-р Войханської і його мали там „лікувати" надмірними дозами спеціяльного ліку, перед чим вона його врятувала. З фактом запроторювання дисидентів до психіятричних закладів вона познайомилася щойно в 1970 році, коли їй довелося лікувати одну жінку юриста. Ця жінка була цілком здорова, але її треба було „лікувати" з уваги на те, що вона мала відвагу жалітися у вищих партійних чинників на порушування совєтського законодавства, пишучи листи до Ленінградського партКому, а також до самого Л. Брежнєва. Це вистачило для КҐБ, щоб визнати її за „умовохвору" і передати до закладу для умовохворих.

Крім того, д-р М. Войханська мала завдання „лікувати" ще таких нібито хворих психічно дисидентів, як Євгеній Комаров, якого арештовано за поширювання летючок на вулицях Ленінграду, Юрій Іванов, абстрактний мистець, Анатолій Пономарьйов, який до сьогодні ще є у психіятричному закладі. Коли виявилося, що вона надто цікавиться долею ув'язнених дисидентів, управління лікарні перевело її до відділу із пацієнтами старшого віку, де не було дисидентів.

Широке звідомлення про розповідь д-р Марини Войханської опублікував „Манчестер Ґардіян" у Великобританії, а в ЗСА „Вашингтон Пост" з 21 квітня.

Понад 70 американських законодавців привітали Валентина Мороза

Вашінґтон. — Комітет Оборони Валентина Мороза інформує, що до 18-го квітня цього року 71 членів Конгресу ЗСА переслали Валентинові Морозові, довголітньому в'язневі Владимірської тюрми, свої привітання з нагоди його 39-річчя. Уродини Мороза були 15-го квітня. Серед членів Конгресу, які позитивно відгукнулися на ініціятиву Комітету Оборони Валентина Мороза та вислали йому уродинові привітання, було 9 сенаторів та 62 конґресмени із 25-ох стейтів і представники Дистрикту Колюмбії.

Вислання уродинових привітів, і не тільки законодавцями, атеж тисячами американських громадян, має на меті підтримати Валентина Мороза, а також вказати совєтським властям, що американський народ турбується долею цього українського політичного в'язня.

Речник Комітету Оборони Валентина Мороза заявив: „Ми дізналися від колишніх совєтських політичних в'язнів, що листи із вільного світу мають дуже особливе значення для ув'язнених у совєтських тюрмах. Політичний в'язень у Совєтському Союзі безперервно підданий систематичному нарушенню його людських прав. Найсильнішою зброєю, яку він має для своєї оборони — це підтримка людей, як із його власної країни, так із цілого світу. Така підтримка пригадує йому, що інші люди поважають його як людину та що він не єдиний в його боротьбі проти тоталітарного режиму. В той самий час режимові пригадується, що трактування ним даного в'язня не проходить незамітно".

Засновано Міжнародну Комісію для дослідів надужить в психіятрії

Женева. — 20 квітня тут засновано на закінчення дводенного симпозіюм, влаштованого з ініціятиви Амнесті Інтернешенал, Міжнародну Комісію Психіятрів, яка матиме за завдання слідкувати за надужиттями в ділянці психіятрії. Така комісія буде складатися з психіятрів, а засновано її тому тільки, що Світова Асоціяція Психіятрів і Світова Федерація Психічного Здоров'я відмовилися засудити надужиття, що мали місце в ділянці психіятрії, використовуваної з політичною метою.

У пресовому повідомленні з Женеви говориться, що таке рішення заснувати цілком незалежну Міжнародну Комісію Психіятрів особливо гаряче привітали недавні еміґранти з СССР, наводячи приклади надужить з політичних міркувань психіятрії в СССР.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Страх перед ідеями

Европейська конференція для справ безпеки та співробітництва, яка ще далі находиться у своїй другій підготовчій стадії, натрапила на головну трудність у зв'язку із західньою вимогою до СССР погодитися на „вільне розповсюдження інформації та ідей", а також на „вільний обмін людьми". У той сам час, коли Москва готова йти на деякі поступки у різних питаннях і у різних спірних проблемах виявляє чимало навіть еластичности, то у питанні „вільного обміну ідеями та людьми" вона ніяк не хоче поступитися, відкидаючи цю вимогу з формального боку, мовляв, це є однозначним із „втручуванням у внутрішні справи інших держав".

Таке становище совєтсько - російських верховодів стає зрозумілим, коли знайомитися з совєтськими заявами про тривалу „ідеологічну боротьбу" двох систем, при чому у совєтській інтерпретації політика детанту чи „розрядки" ніяк не означає кінця такої „ідеологічної боротьби", радше навпаки, зумовляє її зміцнення. Для СССР західня концепція чи пропозиція „вільного обміну ідеями та людьми" є тим самим, що форма „мирної інфільтрації у соціялістичний світ" з боку капіталістично - імперіялістичного Заходу, який ще нібито далі прагне завдати цьому „соціялістичному світові" смертельний удар.

Питання це поставлене рубом у київській газеті „Культура і життя" з 10 квітня, у статті „Що криється за „вільним обміном". Там стверджується, що „згадана формула пов'язана з усією тактикою ідеологічних диверсій проти соціялістичного світу, які становлять головний зміст і основну форму буржуазної, імперіялістичної пропаганди". У статті формально позитивно схвалюється „широкий обмін у галузі культури", але при передумові, що він виключатиме „будь-яке втручання у внутрішні справи іншої країни".

Вимову має заключний висновок статті, у якому стверджується, що „Совєтський Союз, „весь соціялістичний табір н і к о л и не допустять до того, щоб культурний обмін був кимось використаний для ідеологічних диверсій".

Іншими словами, відпруження у міжнародних відносинах може бути тільки на умовах, які відповідають імперським інтересам Москви. Якщо у будь-якій мірі ці інтереси не є заспокоєні, Москва відкине та уневажнить кожний договір, зглядно не допустить до вирішення спірної справи.

Коли західні учасники Европейської конференції надіються на успішне закінчення цієї конференції, вони мусять бути приготовані на капітуляцію перед Москвою — мусять задовольнити всі її вимоги. В першій мірі вони мусять зрезиґнувати з останньої своєї вимоги „вільного обміну ідеями та людьми", бо ця вимога, як бачимо, заторкує незвичайно критичний аспект совєтської дійсности безпосередньо зв'язаний з „вільним розповсюджуванням інформації та ідей" також на терені СССР. Бо нічого так Москва не лякається, як справді вільного обміну ідей та інформації. Такого суперництва з вільним світом ні вона ні експортований нею комунізм не може видержати.

Велика заохота

В житті і розвитку нашої громади в Америці, як і серед українських поселень в інших вільних країнах, уже від багатьох років існує велика прогалина, на яку вже багато разів зверталось увагу також на цьому місці. Маємо на думці наше театральне мистецтво, чи конкретніше — аматорські гуртки по наших громадах, які це мистецтво плекали б.

Аматорські театральні гуртки по наших громадах на початку їх творення і розвитку відіграли вітальну ролю та записали багато світлих сторінок. Вони бо охоплювали і плекали та демонстрували рівночасно і хорове та танцювальне мистецтво і вони були чи не найбільшою атракцією для кожночасної молоді та більше ніж побажанок різноманітністю для всієї громади. Очевидно, що було в них і багато примітивізму, але з цих аматорських гуртків вийшли такі наші театральні величини, як Іван Годяк та ряд інших славних голлівудських артистів.

Справа цієї нашої культурно - виховної ділянки почала занепадати із розвитком громади та збільшенням мистецьких вимог до таких аматорських гуртків. Із масовим приїздом нових наших поселенців після Другої світової війни виникла також реальна можливість створення професійного театру, потребу якого обґрунтовувано часто також арґументами про аматорську театральну „халтуру". В той спосіб і виникла своєрідна проблема, якої й досі вповні не розв'язано. Правда, в Ню Йорку, Філядельфії, Торонті, Чікаґо та в деяких інших осередках існують професійні чи півпрофесійні театрально-мистецькі одиниці, але вони вже з чисто фінансових міркувань далеко не можуть задовольнити театральних потреб всіх наших громад. В деяких громадах існують також аматорські гуртки, але вони часто належать до „забутих Богом і людьми" установ. Так, чи інакше, справа театрального мистецтва в якій не було б формі — професійних, півпрофесійних чи аматорських одиниць, не тільки заслуговує, але й вимагає нашої максимальної уваги. Успіхи торонтської „Заграви", філядельфійського „Театру у п'ятницю", а зокрема недільний тріюмф Студії мистецького слова Лідії Крушельницької з виставою „Ой, не ходи, Грицю" М. Старицького повинні б послужити великою заохотою, щоб поставити справу театрального мистецтва в наших громадах на порядок дня, як одну з найважливіших, найпотрібніших і найбільш надійних.

Арабські держави відновили спільний фронт

Ріяд, Савдівська Арабія. — Тут відбулася нарада президентів Єгипту, Сирії та Савдівсько-арабського короля Халіда, у висліді якої узгіднено плян дальшої акції у боротьбі проти Ізраїля. Найважливішим в тому є домовлення між цими трьома державами, що будь-які майбутні переговори з Ізраїлем мусять включити Сирію і не можуть вестися сепаратно. Таким чином, всякі надії на те, що можуть бути ще відновлені сепаратні ізраїльсько-єгипетські переговори за посередництвом ЗСА, остаточно перекреслені.

Д-р Василь Кіналь

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В АМЕРИЦІ

Двадцять п'ять років минає з того часу, коли в Америці поселилися українські лікарі, що були вишколені в Европі. Пізніше теж виросла нова ґенерація лікарів, які докінчували свої студії тут, або такі, що вже зовсім вийшли з американських середніх та вищих шкіл. Для тих перших пристосуватися до нових обставин було доволі важко через незнання мови та державні закони, що вимагали іспитів та перевишколення. Одначе по деякому часі початкові трудноші переборено і майже всі з них пристосувались до обставин і служать громадянству своїм досвідом та знанням. Деяким пощастило набути навіть керівні становища в шпиталях та інших споріднених інституціях, деякі улаштувалися при університетах, ще інші відкрили приватну практику.

Назагал український лікар дав собі раду з усіма вимогами законів і стоїть на такому самому рівні, як американський лікар та у великій мірі обслуговує не лише українське, але і загальне населення.

Маючи великий життєвий досвід через війну і зміну режимів, зумів він поєднати прикмети европейського лікаря з багатими винаходами передовою американською медичною системою, з вивінуваними шпиталями, новою фармакологією та новими засобами і, як бачимо, функціонує в цьому скомплікованому світі якнайкраще.

Не занедбав український лікар також і організованого життя і став членом різних українських громадських установ та вже в перших роках свого побуту на вільній землі нові громадяни-лікарі подбали про створення свого професійного Товариства, до якого прилучилися теж лікарі з Канади.

В короткому часі праця пожвавилася, почато видавання „Лікарського Вісника", призначено стипендії для виховання нового лікарського доросту, скликувано щодва роки наукові конференції, а в останньому році УЛТПА (Українське Лікарське Товариство Північної Америки) здобуло право надавати післяградуаційні кредити для тих, що вислухають потрібну кількість годин у формі докладів, дискусійних панелів і ін.

Українське Лікарське Товариство стало членом АМА (Американської Медичної Асоціяції) і в їхньому офіційному органі поміж списком членів, що мають право акредитації, є назва УЛТПА. (Це, між іншим, дає нагоду молодим лікарям з українського роду шукати зв'язків із своєю професійною організацією і так удалося приєднати декілька надійних молодих членів).

Життя йде вперед. Наука медицини та сполучена з нею фармакологія поступили вперед у великій мірі. Знищено деякі хвороби, як, наприклад, поліо, до великої міри усунено дитячі недуги. Окрім пеніциліни діють інші успішні ліки проти інфекцій. Поступила операційна техніка, удосконалено безліч неймовірно прецизних операційних інструментів для ока, вуха, неврохірургії й ін. Одноразово з тим; вплив на виконування лікарської практики мають соціяльні зміни: великий наплив чужого населення, зокрема населення з Порторіко, яке поселюється головним чином у великих містах, проблема чорних, безробіття й ін.

Треба було пристосувати своє книговодство до вимог, накладених державними законами і обслуговувати населення з нижчих шарів. Вже в цьому двадцятип'ятилітті, що минуло, неймовірно зросла контроля уряду над лікарем, — створено контролюючі о р г а н и по шпиталях, які наглядають над лікарями, тобто над їх способом лікування, а шпиталь кожночасно може усунути із списка своїх лікарів тих, які не коряться певним розпорядкам.

Зросли теж вимоги до лікаря збоку хворого. Телевізія, радіо та популярні статті в періодичних журналах інформують населення про нові медичні досягнення, показують на екранах перебіг операцій, породів, відкривають різні сенсації з життя лікарів у відношенні до медичних сестер, до родини. Показують вони лікаря як героя, або зіпсутого молодця, який шукає пригод. Так ціле населення виробляє собі певну уяву про лікаря і ця уява є панівна. Від нього вимагається, щоб він розв'язував всі проблеми родинні і пов'язанні з здоров'ям скоро, успішно і з окремим індивідуальним підходом.

Щораз частіше відбуваються суди над лікарями, які провинились в очах хворого, або його родини через занедбання обов'язку, невміле трактування проблеми, чи фальшиву діягнозу. Асекураційні компанії нераз приневолені виплачувати родині пошкодованого неймовірні суми так, що в останньому часі такі компанії не хочуть забезпечувати лікарів, а коли це роблять, то ставка є дуже висока. В першу чергу загрожені тим хірурги і лікарі, які мають у своїй праці велике ризико.

Що принесе лікарському світові завтра, а з цим і українському лікареві, який є вповні включений в американське професійне і соціяльне життя, — нове двадцятип'ятиліття, чи хоча б слідуючі роки, бо виглядає, що зміни йдуть швидким темпом.

Багато говориться про націоналізацію цілої медичної системи. Кожен громадянин Америки мав би свого роду забезпечення, яке оплачував би частинно він сам, ча-

(Продовження на 3-ій стор.)

БЕЗСМЕРТНИЙ „ГРИЦЬ"

Коли на програмі вистави М. Старицького: „Ой, не ходи Грицю" в Ню Йорку в неділю 20 квітня ц. р. гордо пишався напис „Прем'єра", то ніхто не міг сумніватися що те слово стосувалося тільки до першого такого виступу Мистецької Студії Лідії Крушельницької. Бо ж коли автор тієї п'єси заснував разом з трьома братами Тобілевичами перший український новітній театр й отримав у 1883 році дозвіл від російської влади на ставлення українських п'єс (під умовою, що одночасно йтиме вистава російської п'єси), то вже тоді, у 80-их роках минулого сторіччя виставлено вперше „Ой не ходи Грицю", себто небагато часу ділить від сторіччя тієї дійсної прем'єри.

Навіть найбільш совісному дослідникові трудно було б скласти статистику, скільки разів Гриць вмирав на сценах великих і малих, добрих і поганеньких українських професійних та аматорських театральних дружин. Бо це „ас", першун і лідер української побутової драми й українського театрального репертуару, і, на нашу думку, тільки, може, „Запорожець за Дунаєм" є його суперником. Очевидно, Михайло Старицький не придумав сюжету, що такий старий, як людський рід: любов, заздрість і безскрупульні неетичні методи, породжувані тими двома почуваннями.

За кругло 100 років перед Старицьким, бо у 1774 р., Фрідріх Шіллер створив свою „Інтриґу і любов" („Кабале унд Лібе"), якої і тепер не викреслили з репертуару европейських театрів, а „Отелло" Шекспіра, в якому ревнивий муж-неґр душить невинну Деадемону в наслідок інтриґ злобного Яґа, постав у другій половині 16-го сторіччя.

Любов, ревнощі й інтриґа, нескладний прозорий діялог, зручно ведена дія, що тримає в напрузі глядача, цікавого, як закінчиться ота любовна драма з її непорозуміннями, вплетення в дію перлин обрядової традиції, мелодійні арії й народні танки, — все воно приманювало й дотепер приманює режисерів та глядачів.

А що українська громада в Ню Йорку (в усьому вільному світі) стужилась за рідним театром і що грати ролю Гриця великодушно погодився Андрій Добрянський з Метрополітен Опери, і що Студія Лідії Крушельницької здобула собі вже ім'я та „кредит" своїми надзвичайно вдатними минулими виступами, то не диво, що велика заля шкільної авдиторії вщерть виповнилась глядачами. (Було чимало й таких, що пішли від каси з нічим — місць вже не було).

Вони слушно й справедливо раз-у-раз оплескували виконавців при відкритій сцені, бо всі вони, актори й 12-членна оркестра, оформлення сцени, костюми, цілість і її подробиці — мусіли дивувати: як оті у величезній більшості аматори, учні, студентки й студенти, піднеслися понад рівень аматорів й викликали враження, що це професіонали, що це професійний театр.

Це, очевидно, вимагало велетенської праці, в першу чергу двох жінок, які ввійдуть до історії української вільної громади своєю тугістю, фаховим знанням і впертою терпеливою працею над приєднуванням до української культури, слова і танку української молоді.

Лідія Крушельницька і Рома Прийма - Богачевська працювали над отаким мистецьким виведенням у світ „Гриця" кругло один рік. Тому у підході до тієї вистави не можна мати на увазі тільки її мистецький рівень, а й виховний: це подивугідна праця у вщеплюванні нашій молоді сантименту до рідного слова і танку, до рідної культури, до рідної традиції.

Красуня Наталка Чума дала вже пізнати себе, як надзвичайно талановита рецитаторка й танечниця. Вона ідеально підходила до ролі Марусі, і коли Лідія Крушельницька мала найбільшу турботу з добором виконавців окремих дієвих осіб драми, то Наталка Чума, яка студіювала в коледжі театр і драму, пригадувалась наче автоматично. Її справжній й глибокий талант проявився в останній дії й останній яві, в якій треба природно, без шаржу, передати стан героїні п'єси — на межі притомности ума й божевілля.

Годі було придумати кращого Гриця, як Андрій Добрянський: ця пара вже своїм зовнішнім виглядом полонила глядачів, прегарний голос того Гриця (бас-баритон) „підтягав" вгору на вищий рівень всю виставу. З цілого ансамблю слід з найбільшим признанням згадати Аскольда Лозинського — видатного активного діяча молодого покоління, одного із кращих знавців р у х у спротиву в Україні, який вже змалку линув до театру. Він виявив себе в ролі Хоми, як дуже добрий, послідовний своєю характеризацією, голосом і жестом, виконавець цієї характерної ролі.

В драмі було 12 дієвих осіб, у хорі дівчат було 11, у хорі парубків — 12, у танках — крім цілого ансамблю — брало участь ще 5 осіб, разом 42, плюс 12 членів оркестри (до речі — в оркестрі проф. Олександер Берник, за котрабасом, чи не єдиний поруч із дириґентом Стругацьким, професіонал, при фортепіяні — Володимир Гентіш). Годі всіх їх вичисляти. Це був поважний гурт, і як по-майстерному вдалося режисерові Л і д і ї Крушельницькій, хореографові Ромі Приймі-Богачевській і дириґентові Левові Стругацькому створити з того великого гурту, — в якому були й „випозичені" з „Думки" деякі співаки, — одностайний зіграний ансамбль, це можна було найкраще бачити у масових танцювальних сценах з участю кі-

(Продовження на 3-ій стор.)

В ІНТЕРЕСІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Повідомлення Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств

Конференція розглянула питання доцільности та можливости повної консолідації самостійницьких українських сил у діяспорі й рішила подати до відома українській спільноті свій погляд на це преважливе питання.

1. Після розгляду пресової дискусії й офіційних заяв провідних українських політичних діячів на протязі двох останніх років, висловлюємо переконання, що в інтересі українського народу повна консолідація українських самостійницьких політичних сил — можлива й необхідна.

2. Члени професійних товариств, що мають щоденний живий зв'язок із багатьома прошарками українського громадянства на чужині, стверджують, що вся самостійницька українська спільнота не тільки гаряче бажає здійснення консолідації, але його рішуче вимагає від проводів українських політичних угрупувань. До цієї однозгідної постави спричинилися, зокрема тепер, такі обставини:

а) Трагічне положення українського народу на рідних землях і на засланні, посилена русифікація, нові прояви терору, спроби обезголовити народ ударами по його найкращих представниках;

б) Неперевершені приклади героїзму українських політичних в'язнів і борців за національну самобутність, що викликують подив досі байдужого світу;

в) Конечність об'єднання всіх людських і матеріяльних ресурсів і потреба спільного й узгідненого плянування не тільки окремих оборонних дій, а й усієї боротьби за свободу;

г) Необхідність доказати світові, що єдиним справжнім речником України на міжнародному форумі може бути тільки політичний центр, свобідно створений вільним українством, а не висланці маріонеткового „уряду" УССР;

ґ) Зовнішньо - політичні міркування на тлі недавніх подій на території Об'єднаних Націй.

3. З уваги на всі ці потреби та факти, справа української політичної консолідації стала вже не тільки бажанням і вимогою самого еміґраційного суспільства, а й наказом українського народу на батьківщині.

4. Державний Центр Української Народної Республіки, як екзильний пересмник тієї влади, що — з волі народу — діяла на рідних землях України, повинен стати тим осередком, що в ньому завершитись мала б консолідація українських політичних середовищ на еміґрації.

5. Еміґраційний передпарлямент мусить бути справжнім представництвом всіх політичних сил, що визнають державницьку ідею 22-го Січня і в ньому повинні знайти місце всі самостійницькі українські політичні групи. Така репрезентативна й оновлена УНРада стала б тоді тереном свобідного й творчого обміну політичними думками, що промощували б шляхи для спільної визвольної дії.

6. „Державна рація" нашого народу ставить до всіх українських політичних середовищ одну дуже важливу вимогу: не відмовляючись від права на речеву критику, негайно припинити там, де це ще трапляється, всі прояви поборювання українських патріотів іншого політичного переконання. Першим кроком на важкому шляху до повного ділового поєднання — мусить бути чесне й беззастережне міжгрупове перемир'я.

7. Конференція, що гуртує професійних діячів різних політичних поглядів і безпартійних, радо служитиме своїм форумом для міжгрупових консолідаційних розмов. На тому форумі українські політичні середовища могли б знайти невтральний ґрунт для вступних контактів і міжгрупових зустрічів.

Конференція Українських Центральних Академічних Професійних Товариств:

Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів.
Спілка Українських Журналістів Америки.
Товариство Українських Інженерів Америки.
Товариство Українських Правників у ЗСА
Товариство Українських Учителів.
Українське Бібліотечне Товариство Америки.
Українська Американська Асоціяція Університетських Професорів.
Українське Лікарське Товариство Північної Америки.

Адреса:
Conference of Ukrainian Professional Associations,
2 East 79th Sereet, New York, N. Y. 10021

ОТТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДАЄ СТИПЕНДІЇ УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ

Оттава, Канада. — Комітет Фонду Івахнюків для українських студій і наукових дослідів в Оттавськім університеті проголосив на 1975-76 академічний рік дві стипендії — кожна по 2.000 долярів — для студентів української літератури, мови чи історії. Зголошення з копіями попередніх студій і оцінок пересилати до 15-го травня ц. р. на адресу: Iwanchun Ukrainian Seudies and Research Fund, c.o. Departament of Slavic Studies, Uuiversity of Ottawa, Ont. K7 N6 N5, Canada.

Віра Ворскло

ВЕЛИКЕ ДИВО

2

Здається нам, що кожне військо перед тим, як заходити в якесь місто чи село, завжди посилає наперед упорядників, які підшукують помешкання для війська. Військо входить і швидко по тому розквартировується, бо все вже готове. У фільмі проте інакше; тут у село входить відділ Січових Стрільців і Яр їм говорить, що в селі для війська нема місця. Очевидно і те, що старшина мусів би говорити з війтом не на вулиці, а офіційно в Управі. І тяжко вірити, що якийсь самозванець міг би говорити в імені війта, бо тоді була б цілковита анархія. Навіть у найпримітивніших народів існує пошана до старішого в роді, який має великий життєвий досвід і керує загалом. А гуцули не мали б слухати свого ватажка — війта, який репрезентує правопорядок? Чи це має сенс?

Січові стрільці у фільмі не відограють жадної суттєвої ролі, вони радше витворюють тло для фільму. Відділ Січових Стрільців приходить в село хіба тільки на те, щоб Яр уявив сотника своїм суперником. Яр не допускає війта до слова й офіцерові говорить, що тут для війська нема місця. І це у військовий час, коли військо має велику силу!

Марічка у присутності Яра забирає офіцера до себе на квартиру. При чому тут офіцер? Він пішов, бо його запросила. Яр не мусів би мати ніякого жалю до офіцера, бо він тут ні при чім. У реальному житті, на наш погляд, така сцена не могла б відбутися ні на Гуцульщині, ні ніде інде в Україні, бо дівчина, яка любить хлопця і мріє стати йому за дружину, не важилась би своє щастя ставити на карту і викликати непотрібні підозріння в коханого.

Такий немудрий крок міг би зруйнувати дівчині ціле життя.

Чому Марічка не переконує Яра, не освідомлює його? Чому вона раніше про це ніколи не подбала? Про що вони розмовляли раніше, якщо Яр не знає таких простих справ? Це великий промах Марічки, якщо вона не здолала промовити до свідомости Яра. Не лише ж за багатство і вигляд Марічка любить Яра?

На честь Марічки Яр влаштовує ватру, але Марічка гнівається і не хоче іти. Її на ватру запрошує старшина і Марічка на ватру з'являється з ним. Мало правдоподібно, чи міг би офіцер, який має показувати приклад воякам, брати участь в цивільних імпрезах і зв'язуватися із чужою дівчиною? Якимось чудом на ватрі опинились усі Січові Стрільці, бож без дозволу військо, що має дисципліну, не робитиме те, що йому стрельне у голову.

Яр, не вияснивши справи, накидається на старшину і починається бійка.

Офіцер зриває мазепинку і кидає її об землю. На кожній військовій шапці завжди є державна відзнака, яка символізує вітчизну, за яку бореться вояк. Кинути державним гербом об землю дорівнює державній зраді і за це вояка чекає найвища кара. Такий епізод зовсім є недопустимий, бо він сильно понижує Січових Стрільців, мовляв, вони зовсім не знають жадних військових правил. В Січових Стрільцях було багато вояків австрійської реґулярної армії, і вони мали европейський військовий вишкіл. Це була реґулярна армія, а не якесь збіговисько.

Слабший на вигляд офіцер у двобою перемагає велета Яра, але й не в цьому найнелогічніше, бож чи взагалі міг би перший ліпший офіцер битися із звичайним парубком при своїх вояках? Чи це не понижує офіцера?

Після перемоги над Яром офіцер вирішив їхати до Яра на перепросини, бо Яр підбурив село і воякам не дають харчів. Офіцер здається послав би натомість післанця до Яра, щоб закликав його до себе на переговори. Але для витворення штучної дії треба, щоб офіцер сам навіть без джури їхав до Яра на поклін. Яр стає в штучну позу і хоче нібн застрелити свого суперника. Потім, з невідомої причини, Яр міняє думку. Офіцер пояснює, що він не кохає Марічку. Яр блискавично перевтілюється і стає побратимом старшини та свідомим українцем. Він випиває з офіцером і офіцер Ярові дозволяє кликати його Юрою.

Тут вигадка переходить усі межі. Яр хоче полякати трохи своїх леґінів: лунає постріл. Ті леґіні-лицарі з переляку кидаються і нібн падають. Картина трагічно-комічна. Все виглядає, що нібн дія відбувається в передісторичній добі або в якомусь індіянському таборі. Тут примітивізм доходить до кульмінаційної точки. Невже гуцули є такі боягузи, що від пострілу шарахаються, хто куди? Та ж гуцули були справді відважні, загартовані боротьбою на кожному кроці з дикими звірями, з дикою природою. Отже, Яр і офіцер помирилися, Січовим Стрільцям не було що більше робити, і вони відходять із села. Образ офіцера між іншим робив на глядача дуже приємне враження. Різні недоречності, що випали на його долю, зовсім від нього не залежали, а залежали від сценарію.

Миле враження справляв Січовий Стрілець, який грав на гітарі і співав, але взагалі у фільмі Січові Стрільці не грають суттєвої ролі, це могли були бути з таким самим успіхом і якісь інші вояки.

У фільмі, на жаль, зовсім не відтворено історичного минулого, культурних надбань Гуцульщини, не показано побуту, звичаїв, святкувань. Нічого не показано насправді гуцульського, того чим вони відрізняються від інших українців.

Були, щоправда, сцени з церквою і богослуженнями, але вони не мали безпосереднього відношення до дії, — створювалось враження, що потрапили до фільму випадково, радше, щоб виповнити місце. Але і ці сцени не вийшли на користь гуцулів...

Гуцульщина — цікава і самобутня частина України і вона відограла і відограє особливу ролю у збереженні чисто українських звичаїв і традицій, але фільм „Марічка" не показав на жаль, Гуцульщину в її стародавньою культурою у правдивому світлі. Очевидно, фільм слід побачити всім і над ним дискутувати, розуміючи, що в наших

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ВО УНРАДИ В ЗСА

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В З'ЄДНАНИХ СТЕЙТАХ АМЕРИКИ.

Дорогі Земляки!

54 роки тому частини збройних сил молодої української держави — УНР — державні установи та Уряд на чолі з Головним Отаманом Симоном Петлюрою під тиском переважаючої сили червоної Росії залишили рідну землю для продовження на еміграції змагання і боротьби за принціпове визволення України.

Від того дня Уряд УНР в екзилі постійною інформаційною і дипломатичною працею в багатьох європейських столицях та на форумі Ліґи Націй в Женеві аж до початку совєтсько - німецької війни в 1941 році гідно обстоював право українського народу на волю і незалежність та соборність, проголошені IV Універсалом Центральної Ради та Актом Злуки Українських Земель 22 січня 1918 і 1919 років.

В часі совєтсько - німецької війни багато бувших вояків Армії УНР — козаків, підстаршин та старшин із зброєю в руках знову боролися проти червоної Москви в рядах леґендарної УПА, яку створило українське революційне підпілля, та в рядах Української Національної Армії, борючися за відновлення вільної, незалежної та соборної Української Держави.

В 1948 році при екзильним Уряді УНР українські політичні партії створили передпарламент України — Українську Національну Раду — що разом з Президентом УНР в екзилі творять Державний Центр Української Народної Республіки, продовжуючи інформаційну і дипломатично-політичну діяльність того Уряду, який був покликаний вільним, Революційним волевиявленням українських народних представників в Центральній Раді та Трудовим Конгресі.

Потрібні для праці ДЦ УНР фонди вже чверть століття приходять від пожертв, позик та Національного Датку 22 січня, які в усіх країнах нашого поселення переводжують Товариства Прихильників УНР та Товариства Сприяння УНРаді. Сьогодні, в годину посилення національного спротиву окупантові на поневоленій Батьківщині, в час можливого завершення консолідації всіх українських самостійницьких організацій і партій довкола ДЦ УНР на платформі УНРади, ще більше потрібна фінансова підтримка української громади для праці ДЦ УНР. Тому ми закликаємо Вас ставати членами Товариств Прихильників УНР там, де вони діють, і творити нові Товариства там, де їх нема, або де їхня діяльність припинилася.

Допоможім ДЦ УНР, законному спадкоємцеві Урядів Самостійної і Соборної УНР, в його незаступимій праці для добра поневоленої України!

Головна Управа Об'єднання Т-в Прихильників УНР
Представництво В. О. УНРади

Ukrainian Financial Committee, Inc.
5004 Old York Rd.
Philadelphia, Pa. 19141

ВЕЛИКЕ ДИВО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

еміґрантських умовах правдиво відобразити Гуцульщину, її духові скарби й матеріяльні було тяжко, і що гуцули в дійсності є набагато культурніші й зорганізовані. Гуцули, як ніяке інше відгалуження українського народу, відзначаються глибокою національною свідомістю і любов'ю до своєї прекрасної мальовничої Гуцульщини.

(Кінець)

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В АМЕРИЦІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

стинно працевдячі, і асекураційна інституція, а решту додавала б держава. Націєнт мусів би користуватися опікою визначеного лікаря і призначеного шпиталя. Кожен мав би теж забезпечені ліки та опіку у старшому віці.

Назагал такі проєкти виглядають для населення дуже привабливими, а деякі законодавці працюють над ними, щоб забезпечити собі голоси виборців. Одначе розроблення таких проєктів не легке і американський індивідуалізм та демократична система стають цьому на перешкоді, тим більше, що споживачі такої соціялізованої медицини в Швеції чи Англії в більшості нею не задоволені, кажучи, що не мають опіки приватного лікаря. Дискусії на ці теми потривають певно ще довгі роки і неможливо передбачити, як справа розв'яжеться.

Більше конкретна справа вимог щодо перевишколення лікарів. І лікарі, і населення, і медичні організації здають собі справу з того, що не вистачає закінчити студії і знаннями, засвоєними на університетах, лікувати хворих. Тут навіть не допоможе і досвід. Треба йти з духом часу й науки, з розвитком нових винаходів та брати під увагу найновіші досліди, переведені в лябораторіях.

Медичні організації підсумовують такі досліди, запрошують окремих учених, щоб вони інформували лікарів про свої здобутки не лише виданням праць (хто є певний, що їх читають?), але у формі живих викладів та показових семінарів. Медичні організації також примушують своїх членів брати участь у відповідних семінарах підвищення кваліфікацій. Деякі стейти для відновлення дозволу на практику вимагають певну кількість вислуханих викладів.

Багато пишеться і говориться теж у медичній пресі про розміщування молодих лікарів по певних осередках, де є брак лікарської опіки. Молодий лікар по закінченні студій мусів би йти туди, де його призначать, а щойно по закінченні цієї практики міг би вибирати собі місце сталого осідку.

Ідеться також про раціональне вишколювання спеціялістів. Вже тепер є певні осередки, де відчувається неймовірний брак лікарів загальної практики, коли є надмір спеціялістів.

Як ми вже згадували вище, в Америці є величезний розвиток технічних наук, зокрема в ділянці компюторів. Вже лунають піонерські голоси про те, що компютор ставитиме докладну діягнозу на основі симптомів хвороби і рівночасно можна буде одержати рецепт на лікування.

Щоправда знання головно електронічних наук удосконалило компютори до такої міри, що вони можуть контролювати полети літаків, або оперувати сателітами, одначе годі сподіватися, щоб компютор міг заступити лікаря, особу, яка своїм особистим теплим відношенням до проблем людини, увагою та порадою нераз відвертає велику особисту катастрофу головно пацієнта з порушеною рівновагою духа.

Щораз то більше зростає туга за відношенням людини до людини, і тому бачимо поворот до народної медицини, до уживання зел, до чудодійних лікувальних методів старого Китаю, окультизм, гіпнози й ін. Людині забагато стає індустріялізації, механізації і цього вічного браку часу. Повертається туга за старим „кантрі-доктором", який був найкращим приятелем родини і по відбутті візити сів, щоб разом з усіма випити чашку кави, та поговорити про всі справи.

Годі передбачити нам всі ці грядучі проблеми, які нароостають з кожним роком і з якими зустрінеться в майбутньому медичний світ. Одначе, одне є певне, що всі професіоналісти боронять своїх інтересів, гуртуючись у своїх стейтових і загальних організаціях, де є затруднені окремі люди, які всеціло займаються проблемами даної становоі організації.

Українські лікарі, як ми вже згадали, мають також свою станову організацію і, коли американські організації дбають лише про станові інтереси, оборону своїх прав, освідомлювання населення в справі медицини, шпитальництва і ін., — українська лікарська організація є ще також пов'язана з окремими справами, зв'язаними з долею українського народу, вона затурбована вихованням молоді, лікарським доростом, зокрема і таким доростом, якому не були б українські справи байдужими, щоб молоді розуміли проблематику сьогоднішнього часу і були не лише першорядними фахівцями, але теж свідомими членами свого народу.

Ось тепер наше лікарське товариство приготовляється до святкування двадцятип'ятиліття, де перед своїми членами і українським громадянством буде представлений той шлях, який товариство перейшло, і де будуть з'ясовані нові напрямні нашого товариства на майбутнє.

БЕЗСМЕРТНИЙ „ГРИЦЬ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тьдесяти осіб, які проходили гладко, гармонійно, барвисто, живо.

Славі Геруляк належить велике признання за оформлення сцени, особливо прегарних куліс, та стилеві костюми; Юрій Костів пристосував до всієї обстанови хатні меблі, Тарас Гірняк дбав за відповідне, в різних явах інше, світло.

Єдину критичну заввагу на адресу членів ансамблю, особливо дівчат, щоб вони ніколи не забували на сцені говорити не одна до одної, а завжди до публіки. Можливо, що завинив тут факт, що проби відбувалися в малих кімнатах і вони привикли радше тихого тону. Глядачі в задніх рядах і на балконі, особливо старшого віку, мали деяку трудність, щоб стежити за діялогом. Треба теж скоротити паузи, бо хоч темп дії був добрий, вистава тривала задовго.

Ця вистава варта того, щоб об'їхати з нею різні більші центри українського поселення в Північній Америці. Після цієї нюйоркської — як сказано на програмі — „прем'єри", дальші покази будуть напевно ще досконалішими й принесуть насолоду також землякам з-поза Ню Йорку.

Між глядачами на залі були присутні і славні ювіляти, Йосиф Гірняк та Олімпія Добровольська. Вони повинні були відчувати велике вдоволення, бож це з їхньої Драматичної Студії вийшла Лідія Крушельницька й винесла ту любов до українського театру й мистецького слова, яку тепер з наполегливістю і вмінням передає молодим, які не бачили України.

І. Кедрин

Інж. Тарас М. Грицай обраний на голову Відділу ТУІА в Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу 12-го квітня 1975 р. відбулися тут в приміщеннях Українського Інституту Америки річні загальні збори Нюйоркського Відділу Т-ва Українських Інженерів Америки, в результаті яких інж. Тарас Грицай був обраний на голову цього Відділу — інформує інж. Володимир Богачевський.

Збори відкрив голова Відділу інж.-арх. Любомир Калинич, який протягом двох каденцій керував Відділом. Він на вступі привітав зібраних і згадав спочилих в минулій каденції членів Відділу, пам'ять яких вшановано вставанням і хвилинною мовчанкою.

Зборами керувала президія в особах голови інж. Євгена Івашкова й інж. Володимира Магуна, який секретарював.

Звіт з діяльности Управи Відділу, що для інформації ширшої української громади був надрукований в „Свободі" з 11-го квітня 1975, складав голова інж.-арх. Л. Калинич й інші члени Управи — референти окремих ділянок.

В дискусії над звітами забирали голос багато членів Відділу, одобрюючи діяльність уступаючої Управи і висловлюючи їй признання за проведену працю. На внесок Контрольної комісії (інж. Іван Когут), Загальні Збори висловили признання голові Відділу і всім членам Управи та одноголосно уділили їм абсолюторію.

З черги на пропозицію Номінаційної комісії (інж. Євген Івашків — голова, інж. Юліян Фриз і інж. Надія Шехович — члени), обрано до керівних органів Відділу ТУІА на рік 1975-76: на голову Відділу — інж. Тараса М. Грицая, до Управи Відділу — інж. Якова Валабана, інж. Євгена Дороша, інж. Кирила Геймура, мгр Марію Гончаренко, інж. Ореста Глюта, д-ра Осипа Мороза, інж. Надію Шехович. До Контрольної комісії були обрані інж.-арх. Любомир Калинич — голова, інж. Володимир Рудакевич і інж. Юліян Фриз — члени та інж. Михайло Гриняк — заступник. До Товариського Суду обрано інж. Михайла Ількова як голову, інж. Миколу Степанюка й інж. Володимира Фриза — як членів та інж. А. Цепенка — як заступника.

До стипендійної комісії увійшли інж. Кирило Геймур, інж. Юрій Огієнко та інж. Орест Глют. До Номінаційної комісії на наступний рік були обрані інж. Євген Івашків як голова, інж. Юліян Фриз та інж. Надія Шехович — як члени.

По виборах промовив новообраний голова інж. Тарас М. Грицай, який коротко торкнувся проблем, що їх треба розв'язати в наступній каденції, а головно справи притягнення до рядів організованих інженерів молодих випускників американських високих технічних й економічних шкіл.

По загальних зборах відбулася в суміжній залі товариська гутірка при чаю.

Комуністи почали наступ у Ляосі

Вієнтіяне, Ляос. — Майже одночасно із захопленням влади комуністами в Камбоджі і напередодні встановлення комуністичного режиму у Південному В'єтнамі, комуністи почали також наступ в Ляосі, іншій південно-східній азійській країні. Комуністичні збройні сили Патета Ляо, який нібито є в складі коаліційного ляоського уряду, відновили збройні дії проти урядових військ і захопили контролю у стратегічно важливій місцевості Саля Фу Ху, віддаленій 92 милі від столиці країни.

Патет Ляо, пояснюючи відновлення збройних дій на пресовій конференції, заявив, що ляоські праві елементи нарушили угоду про замирення з 1973 року, якою, як відомо, закінчено було понад 10-річну війну в Ляосі. Урядові ляоські кола зі свого боку поінформували, що після замирення зломали комуністи, захопивши важливу місцевість на шляху з Північного В'єтнаму через відому Рівнину Джарс, за яку були ще недавно бої.

НА ЦІЛІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА
зложили більші пожертви такі організації:

Асоціяція Українсько-Американських Футболістів — голова Роман Лисняк, Ню Йорк — 500.00 долярів

Український Конгресовий Комітет Америки — Відділ Маямі, Флорида — голова М. Курман — 200.00 долярів

Братство кол. Вояків Першої Української Дивізії УНА — Станиця Ню Йорк — голова Роман Данилюк — 100.00 долярів

За ці щедрі пожертви найщирішу подяку складає — УПРАВА НТШ в ЗСА

УПРАВА СТАНИЦІ б. ВОЯКІВ І. УД УНА НЮАРК-ІРВИНГТОН, Н. Дж.
повідомляє своїх Членів, що
в неділю, 27-го квітня 1975 р.
о год. 3:30 по пол.
в приміщенні УНДому
при 140 Prospect Avenue, Irvington, N.J.
— відбудуться —
РІЧНІ ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СТАНИЦІ
Присутність Членів обов'язкова!

ПОДЯКА

Вже проминули сумні і болючі три місяці, як з Божої Волі, несподівано і немилосердно смерть забрала у мене назавжди мого Дорогого і ніколи Незабутнього МУЖА

бл. п.
ЮРІЯ КОНОНЕВА

Щиро дякую о. д-рові Панкові Малому, ЧИ, парохові української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, за відправлення Панахиди у греко-католицькому обряді; диригентові п. Михайлові Добошеві і чоловічому хорові за відспівання Панахиди.

Сердечно дякую о. д-рові Юрієві Шумовському, настоятелеві української православної церкви св. Трійці в Ірвінгтоні, за особливо шляхетне переведення похорону, за прощальні теплі слова після Парастасу у похоронному заведенні, за глибоку змістом і зворушливу промову в церкві, за кінцеві прощальні слова у дорогу Вічності над домовиною на цвинтарі, і слова, повні порад і душпастирської підтримки, висловлені на похороннім тризні; диригентові п. інж. Олійникові і хорові церкви св. Трійці, що своїм співом звеличали і прикрасили похоронні обряди.

Щиро дякую всім Тим, що вшанували пам'ять Покійного участю в похоронних відправах, пожертвами на Поминальні Св. Літургії на квіти, почесною сторожею біля домовини і Тим, що несли домовину.

Дякую Всім, що прощальними словами від імени поодиноких організацій вшанували Покійного: п.п. д-р Іхля Карапінка від ОУНР, д-р Володимир Гук від Українського Народного Дому, інж. Любомир Калинич від АДУК, Володимир Шашаровський від ОМУС, Лев Футала від Головної Управи ООЧСУ, д-р М. Чировський від Першого Відділу ООЧСУ в Нюарку, сумівка Люба Гентьор від місцевого Осередку СУМА, проф. Цинка від „Самопомочі", мгр Я. Рак від УККА.

Дякую за прощання Покійного над могилою — редактор Леонід Полтава, на тризні пп. Михайло Ковальчин від Головної Управи бувших вояків УПА, Я. Климовський і В. Шашаровський від Управи ОМУС, Володимир Костик від Адміністрації Оселі СУМА в Елленвіл та Евген Курило від імени близьких Друзів-Акторів.

Щира подяка всім Жертводавцям, що замість квітів на могилу переслали свої пожертви на видання книги „Наш Театр", якої Покійний був головним промотором. Прізвища і пожертви, які перевищили суму чотирьох тисяч долярів були зілюстровано поміщувані в „Свободі".

Дякую всім Приятелям і Знайомим з далекого Бінгемптону, Елленвілу, Гартфорду, Філадельфії, а також Трентону, Ню Йорку, Елізабету, Пассейку, Клифтону, Нюверку, Джерзі Ситі, Картерету і Бейону, що присутністю у похоронах вшанували пам'ять Покійного.

Дякую моїм Дорогим — Галі Клим, Оксані Король, Дорі Кульчицькій, А. і М. Кормилам, А. і Б. Процюкам, що зараз — в перший хвилині мого горя подали мені руку помочі, поради і розради. Дякую моїй Приятельці Валі Калин, за особливий вияв співчуття.

Подяка Управі Українського Народного Дому, Осередкові СУМА в Нюарку-Ірвінгтоні і п-ву Процюкам за приготування поминальної трапези в часі тризни.

Дякую за вислови співчуття телеграмами і листами з Франції, Італії, Німеччини, Канади і Америки. Усім-Усім, що жертвували труд і день праці та прибули на похорони і відпровадили мого Дорогого Покійного Чоловіка на місце Вічного Спочинку — щира подяка.

Вкінці — вислови особливої вдячности Приятелям моїм і мого Чоловіка п.п. Ф. Луцишинові і Т. Чіхові — які в повності занялися і допомогли так гідно і достойно перевести похорони.

Якщо когось поминула — прошу вибачити.

Я Вам щиро дякую і хай Милосердний Господь має Вас у своїй опіці!

ІВАННА КОНОНІВ

В пам'ять
проф. д-ра Василя Стецюка
Співосновника нашого Гуртка Пластприяту на Наукове Товариство ім. Шевченка
15.00 долярів складає
ПЛАСТПРИЯТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

Замість квітів на свіжу могилу
св. п. НАТАЛІЇ з РУЦІЩИЦЬКИХ ПАРУБЧАК
на фонд Мати і Дитина зложили

Ірена і Євген КОЛОДІЙ	$50.00
на Стипендійний Фонд ім. св. Ольги в Бразилії зложили: Леся і Тит ДЕМЯНЧУКИ, Торонто	$15.00
Мирося і Богдан ЛАДИ, Торонто	15.00

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

сл. п. інж. полк.
ІВАНА КАЛИНОВИЧА

відправиться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в Церкві
св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.
дня 27-го квітня 1975 року
о год. 12-ій полудня.

Після відправи, о год. 1:30 по полудні відбудеться
АКТ ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
на цвинтарі Evergreen
HILLSIDE, New Jersey
До участи в Богослуженні і посвяченні пам'ятника просить всіх Рідних, Приятелів і Знайомих —
РОДИНА

У глибокому смутку повідомляємо Рідних і Знайомих, що в середу, 23-го квітня 1975 року, упокоївся в Бозі, на 51-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п. **СТЕФАН МЕЛЬНИЧУК**

народжений в Західній Україні, в с. Пригінки, пов. Коломия.
ПАНАХИДА буде відправлена в п'ятницю, 25-го квітня ц. р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Fucillo & Wallen, 205 S. Main, Manville, N.J.
ПОХОРОН — в суботу, 26-го квітня 1975 р. о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Марії, 80 Livingston Ave., New Brunswick, N.J., і після Служби Божої на український цвинтар в Савид Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
дружина — АННА
сини: БОГДАН і МИХАЙЛО
доньки: ДАРІЯ і ОРИСЯ
НАДЯ ПАП з мужем ОРЕСТОМ
ЛЮБА ГРИНЬО з мужем МИХАЙЛОМ
двох внуків
брат — ВАСИЛЬ в Україні
сестра — АННА в Україні
та ближча і дальша Родина

Дві імпрези в ЛМКлюбі

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в цьому тижні Клюб улаштовує не один, а два цікаві „вечорі". В „традиційну" п'ятницю, 25 квітня ц. р., з ініціятиви Братства колишніх Вояків 1-ої Дивізії УНА, Відділ в Ню Йорку, відбудеться „Дивізійний вечір", присвячений подвигам українського вояцтва в бою під Бродами, з доповідями д-ра Дражньовського і п. Володимира Будного. Поезії про бій під Бродами читатимуть, в музичному супроводі: Ольга Кириченко - Шуган, Марія Слупчинська і Юрій Денисенко. Мистецький керівник вечора О. „Гого" - Слупчинський. Після програми товариська вечірка при чаю і солодкому. Початок цього вечора — год. 7-ма. На другий день, в суботу, 26-го квітня, відбудеться в ЛМ - Клюбі доповідь - гутірка маестра Теодора Терена - Юськова на актуальну тему: „Концерт Ренати Вабак і його критика". Це буде музично-вокальна аналіза програми концерту, із звукозаписаними прикладами. Початок цього вечора — год. 7:30. В наступну п'ятницю, 2-го травня, з огляду на Велику П'ятницю, ЛМКлюб закритий.

Честерська громада в поклоні Великому Кобзареві

23-го березня честерська українська громада, очолена Відділоб УККА, пом'янула Великого Кобзаря спільно і урочисто „незлим тихим словом".

Академія в честь Тараса Шевченка відбулася у просторій авдиторії української католицької школи св. Духа.

Свято відкрила співом американського національного гимну Ірина Бандирська. Святочний реферат про Шевченка відчитала Надія Дякун, студентка Пенсильвенійського університету у Філядельфії, пов'язавши пройдешнє і минуле України з сучасним, що відбувається таки на наших очах там на рідній Україні. Поему „Розрита могила" виголосила Ірина Бандирська, а поему „Чигирин" — Д. Пастушок.

Проте, головними виконавцями цієї академії були шкільні діти, учні цілоденної школи святого Духа. Учні української православної школи при українській православній церкві Успіння Пречистої Діви Марії та учні школи українознавства, яку спонзорує місцевий 13-ий Відділ СУА.

Діти школи св. Духа під керівництвом невтомної настоятельки Високопреподобної Матері Мирони, сестри Ігнатії та учительки музики цієї ж школи Ярослави Кобринової виконали низку хорових композицій М. Гайворонського, а саме: „Перебендя", „Учітеся, брати мої" та „Наш Отаман Гамалія".

Хорові точки гармонійно переплітались декляматціями шкільних дітей, і весь виступ творив немов окрему цілість у концерті. Деклямували діти вже третьої генерації: Б. Кізюк, Василь Башта і Христя Назаревич, які ніколи не бачили України, але, виступаючи один за другим, виголошували короткі вірші Шевченка.

Свій виступ діти школи св. Духа закінчили живою картиною: у стіп символічної могили Тараса Шевченка з похилим дерев'яним хрестом два учні зложили китицю квітів, а гурт інших дітей виконав ритмічні вправи під звуки фортепіянового супроводу вчительки Я. Кобринової.

Двоє студентів місцевої філії Українського Музичного Інституту, Давид Комоновський та Роксоляна Горбова, відіграли на фортепіяні кілька пісень. Діти української школи при українській православній церкві Успіння Пречистої Діви Марії добре виконали кілька деклямацій. Також діти школи українознавства при 13-му Відділі Союзу Українок Америки (школою керує Володимир Михайлів) дали свій вклад в програму свята. Їх виступ охоплював хорові точки переплітані деклямаціями. Цим дітячим хором керувала Лідія Грабова, теж учителька школи українознавства СУА. З короткими деклямаціями виступали учні: А. Болонка, А. Коцюба, Е. Кухта, И. Шупа, О. Маршалок і М. Ціхановський.

Слід також згадати про виступ недавно зорганізованого мішаного хору м. Честеру. Цей хор, що тепер називається „Українським Честерським Хором", під керівництвом Володимира Корчинського, приготовляється до виступів на всеамериканських святкуваннях у 1976 році з нагоди 200-річчя незалежности ЗСА. Він є справжнім соборним набутком честерської громади, бо до його складу входять хористи всіх трьох віровизнань, які існують на терені міста Честеру. Хор виконав по-мистецькому три хорові пісні: „Заповіт", „Чорна хмара з-за лиману" і „Боже Великий".

Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

Мгр Володимир Сич

Окружний З'їзд СУА в Чикаґо

Дня 2-го лютого 1975 р. відбувся З'їзд Окружної Управи Союзу Українок Америки. Любослава Шандра відкрила З'їзд молитвою, та привітала заступницю голови ГУ СУА Христину Навроцьку, зазначуючи, що з цим моментом ми розпочинаємо Ювілейний Рік СУА в Чикаґо. Висловила надію, що ювілейні святкування скріплять нашу Округу і принесуть користь цілій організації. На зборах були представниці 9-х Відділів.

До Президії З'їзду обрано: Уляну Терлецьку — головою, Олену Турулу і Нелю Бриджмен — секретарками. До Верифікаційної комісії увійшли: Марія Семків, Накаденції. Після звітів усіх референток — відбулася дуже жива дискусія над звітами.

Навроцька висловила признання голові Окружної Управи за вичерпний звіт з якого можна бачити докладно, яку велику працю провела Управа, і подякувала за вмілу господарку Округи, яка може послужити приміром для інших Округ.

На внесок голови К. комісії Віри Маркевич уділено абсолюторію уступаючій Управі оплесками.

У своєму слові заступниця голови Головної Управи СУА Х. Навроцька відмітила, що Ювілейна Конвенція була доказом, як то спільною працею можна багато зробити. Тепер перед відділами стоять завдання відсвяткувати 50-ліття СУА в Окрузі, щоб громаді дати можливість пізнати вартість нашої організації, наші осяги у виховній ділянці і тим зискати признання громади. В ювілейному році треба повести рішучу кампанію для приєднання членства, переконуючи тих, що ще досі стоять осторонь, що у веселих чи важких хвилинах життя, приналежність до організації є дуже потрібна. Для цього вже скоро буде подано Округам плян кампанії за приєднання членства. Місяці — жовтень і листопад будуть призначені на цю кампанію. Окружні Управи мають за завдання зорієнтуватися, де є ще більші скупчення українців в цілі зорганізування нового Відділу. Усі почини і програма СУА мусять бути пристосовані до праці, яку веде ціла громада. Щоб вислід кампанії дав добрі наслідки — всі мусимо працювати разом зорганізовано. Управи Округ одержать вже скоро інструкції, як включитися у святкування 200-ліття Америки.

Подаючи інформації про закуп дому СУА і приміщення на музей та видання відповідних цеголок для розпродажу з цієї нагоди, містоголова зазначила: „В час посиленої русифікації і переслідувань на Рідних Землях та одночасно зростаючого спротиву, ми мусимо за всяку ціну зберегти культурну спадщину, яку вивезли з батьківщини. Для цього мусимо мати свій музей". Після кількох запитів приявних в справі дому СУА — відбувся дискусійний панель з виступами голів Відділів, які подавали дуже цінні і актуальні думки. Вони інформували про виконану працю в теренах їхньої дії, пропаганду українського імени серед чужинців, фінансові справи, допомогу українському студентству, старшим і самітним і хворим людям. При цьому не забувалось про свою Централю і журнал „Наше Життя".

Після відчитання ухвал головою цієї ж Комісії Л. Самбірською, приступлено до вибору нової Окружної Управи, до якої увійшли слідуючі пані: Дарія Маркусь, Марія Семків, Марія Радивил, Марія Пискір, Олена Турула, Ліна Васюк, Євстахія Струтинська, Марта Форович, Александра Кочмар, Леся Палій, Христя Таран, Стефанія Ворович, Дарія Менцінська, Рома Турянська, Марія Кецала, Неля Вруджмен, Наталія Мицик.

Управу очолює Дарія Маркусь. У своєму слові новобрана голова дякуючи за довіря, звернула увагу на те, що звіти Управи були дуже вичерпні і показали, як багато праці було зроблено за попередній рік. Вона підкреслила, що основна праця повинна провадитись по Відділах, а Окружна Управа має бути координуючим чинником Округи. Пригадала ще раз про відмічення 50-ліття СУА, 200-ліття Америки і 100-ліття українського поселення в ЗСА, як також рік жінки-українки, проголошений СКВУ. Ведення української мови на університетах мусить продовжуватися. Наша Округа мусить нав'язати зв'язки з жіночими організаціями інших національностей, влаштувати спільну імпрезу в обороні Мороза і всіх ув'язнених в СССР. — Придбати більше членства в 50-ліття СУА, створити англомовний відділ з 3-го і 4-го покоління українців, зайнятися бібліотекою при Чікаґо вул., щоб там були українські книжки і преса для вигоди наших людей.

Поле для праці широке, і вона сподіється співпраці від всіх членів Управи.

На закінчення Голова Президії У. Терлицька подякувала попередній Управі і голові Л. Шандрі, яка на протязі 11 років провадила цю Округу. Вона привітала також нову голову і Управу і побажала успіхів на майбутнє.

Відспіванням многоліттєвія уступаючій і новобраній Управам закінчено З'їзд Управи — Округи Чикаґо.

Рома Турянська

Виклади про міжнародну політику та економічну проблематику в Філії УКУ в Чикаґо

У лютому і березні ц. р. Філія Українського Католицького Університету в Чикаґо влаштувала серію викладів про міжнародні відносини сучасности.

Щоп'ятниці викладав проф. Василь Маркусь для ширшої публіки, концентруючись над окремими аспектами повоєнної міжнародньої політики. Зокрема викладач доповідав про генезу холодної війни й еволюцію до теперішньої політики „детанту" далі про відносини західнього блоку й ролю Америки, окрема доповідь була присвячена совєтському бльокові і відносинам в ньому.

Одну доповідь виголошено про становище в Західній Европі та перспективи европейської колективної безпеки. Країни „третього світу" та проблеми країн, що розвиваються, були предметом окремої доповіді. На закінчення доповідач говорив про „міжнародну політику майбутнього", головно зупиняючись на проблемах розвитку, перенаселення, кризи енергії та харчових ресурсів.

У квітні і травні Філія влаштувала і влаштовує у співпраці з місцевими фінансовими установами, кредитовою спілкою „Самопоміч" та касою „Певність" окрему серію викладів на економічно-кооперативні теми. Ці виклади будуть і були здебільшого виголошені запрошеними доповідачами. Першу доповідь в п'ятницю 4 квітня виголосив д-р Михайло Біда (Чикаґо) на тему: „Монетарна криза у світі та її інфляційні наслідки". Наступні доповіді відбулися або ще відбуватимуться також щоп'ятниці в такому порядку:

Д-р Богдан Винар з Литтлтон, Колорадо, говорив про українську економічну науку на еміґрації (11 квітня). Д-р Ярослав Комаринський з Нортерн Іллінойського університету в Де Кальб доповідав про ролю фінансових установ у інвестиційному процесі (16 квітня). Голова департаменту фінансових наук в Університету в Синсинаті, д-р З. Л. Мельник, матиме доповідь про капіталотворення і фінансове становище України в СССР (25 квітня). Д-р Микола Богатюк з Ле Мойн коледжу виголосить доповідь про сучасну економіку України (9 травня). Проф. Іван Коропецький з Темпл університету в Філядельфії говоритиме про можливості компактного поселення українців у Канаді, як розв'язку майбутнього української еміґрації (16 травня). Д-р Любомир Коваль з університету в Флинт, Мічиген, матиме доповідь про найбільшого українського економіста-ученого, Михайла Тугана-Барановського та його ролю в розвитку української кооперації (23 травня).

Серія економічних викладів буде закінчена панелем з доповіддю на тему: „Актуальні проблеми економічного розвитку української еміґрації". Доповідь виголосить мґр Роман Ільницький з Ню Йорку, а панелістами будуть: мґр Роксоляна Гарасимів, мґр Василь Іващук, д-р Роман Кобилецький, адвокат Юліян Куляс та дир. Омелян Плешкевич.

Цей вечір відбудеться 30 травня в авдиторії Собору св. Володимира й Ольги. Інші доповіді будуть проведені на зміну в приміщеннях двох співспонзорів — каси „Самопоміч" та спілки „Певність". Доповіді відкриті для ширшої публіки.

Сенат дозволяє вжити військо для евакуації людей з Південного В'єтнаму

Вашінгтон. — У середу, 23 квітня, Сенат 75-ма голосами проти 17-ох проголосував надати президентові Фордові обмежені повновласті вживати американські військові частини для охорони евакуації з Південного В'єтнаму американських громадян та південних в'єтнамців. Законопроєкт Сенату також призначує 100 мільйонів дол. до „резервового фонду", який Президент може вживати на гуманітарні цілі у Південному В'єтнамі, а також на покриття коштів евакуації. Сенат також пропонує, щоб додаткових 150 мільйонів долярів були передані міжнародним допомоговим організаціям на гуманітарні цілі в тій азійській країні. Хоча Палата Репрезентантів у середу ще не схвалила подібного законопроєкту, то коментатори вважають, що зробить це в найближчому часі. Законопроєкт Палати, крім надання повновластей Президентові щодо вживання військових частин під час евакуації, пропонує призначити 327 мільйонів долярів на гуманітарні цілі та на покриття коштів евакуації. Але з уваги на безперервне погіршення мілітарної ситуації в Південному В'єтнамі, чільні законодавці твердять, що Конгрес не схвалить жадних фондів на додаткову військову допомогу для Сайґону. Як відомо, президент Форд вимагає, щоб законодавці призначили 722 мільйони долярів на цю допомогу.

ТАРЗАН, Ч. 7292. Тарзан хвалиться перед мавпами.

„Я з великою гордістю показував шкіру левиці Сабори, коли повернувся до племени мавп ..."

„...хвастливо заявляючи, що Тарзан є першим із мавп, що вбив когось із рідні Нуми і тому є наймогутнішим в нашому племені!"

„...Але Керчак, провідник племени, не поділяв захоплення інших мавп моїм подвигом... Він рішив провчити мене хто є найсильніший!"